

GORCUMSE BODEMSCHATTEN

Bespreking: T. Koorevaar

Op zaterdag 9 september (Open Monumentendag), is het publieksboekje *Gorcumse bodemschatten* gepresenteerd. Uit handen van de schrijfster/samensteller Anja Broeken, kreeg Martin Veen in Brasserie Zilt en Zoet het eerste exemplaar aangeboden.

Tien fraai vormgegeven hoofdstukjes voeren de lezer langs de belangrijkste archeologieprojecten, die de afgelopen tien jaar binnen Gorcum zijn uitgevoerd onder leiding van Pieter Floore, steeds terzijde gestaan door Martin Veen en zijn vrijwilligers.

Het begon in 1996 aan de Blijenhoek en de Varkenmarkt, waar een team van middelbare scholieren met veel passie meehielp aan het opgraven van oude, maar rijke huizen, beerputten en het inmeten van een oude franciscaner begraafplaats. Vervolgens de buitendijkse restanten van het kasteel van de heren van Arkel, die in datzelfde jaar bij het dijkverzwaringswerk tevoorschijn kwamen en onder tijdsdruk blootgelegd en gedocumenteerd werden.

Onder de vondsten bevonden zich forse stenen kogels en een deel van een maliënkolder. In 1997 volgt de grote opgraving van de funderingen van het huis Paffenrode op de plek waar de parkeerkelder Kazerneplein gebouwd zou gaan worden. In het jaar 2000 doet zich de gelegenheid voor om in de Kwekelstraat de resten van de vroegere synagoge te onderzoeken. Daarbij werd o.a. het rituele bad (mikweh) teruggevonden, waarin de bruiden zich baadden op de dag voor hun huwelijk. Op de plaats van de nieuwbouw van V&D aan de Krijtstraat wordt in 2001 gezocht naar de restanten van het Hof van Arkel, dat daar gestaan moet hebben. Daarbij zijn ook de funderingen van de Latijnse School in kaart gebracht en werden interessante vondsten geborgen, o.a. vijf schrijfstiften en een 17e eeuwse, met bladgoud versierde, glazen beker. Het boekje sluit af met de beschrijving van de prehistorische grond, waarop de bewoners van de nieuwbouwwijk 'Dalemse Donken' wonen. De wijk is vernoemd naar het hier aanwezige rivierduin dat in het Neolithicum de verblijfplaats was van groepen jagers/verzamelaars. De donk is niet opgegraven, maar is als ruimtelijk groen-element opgenomen in de wijkplattegrond. Op deze wijze blijft de donk beschermd en vertelt het door zijn zichtbare aanwezigheid iets over de menselijke aanwezigheid, toen hier alles nog moerasbos was.

Afb. 31 Zeventiende eeuwse majolicaschotel met tulpversiering en messing bril, afkomstig van het Huis Paffenrode.

Het boekje is uitgegeven door de Stichting Merewade in de Gorcumse Monumentenreeks.

De samenstellers hebben naast afbeeldingen van de opgravingen en vondsten bewust ook foto's opgenomen van hoe de situatie in de stad op die plek nu is.

Dat stelt de lezer in staat om zich in de situatie van nu een beeld te vormen van wat op die plek eens was. Ook in de tekst wordt steeds een doorkijkje gegeven naar de tijd, waarvan de vondsten stil getuigen.

Afb. 30 De omslag van het boekje *Gorcumse bodemschatten*.